

**ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ
ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ /ՄՈՂՈՒԼ 5/**

ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	ՊԱՏՄԱԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ
ԱՄԲԻՈՆ	ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ, ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՆՐԱՆՑ ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ՄԵԹՈԴԻԿԱՆԵՐԻ
ԱՌԱՐԿԱՅԻՎԱՆՎԱՆՈՒՄ ԵՎ ԸՆԹԱՑԻԿ ՄՈՂՈՒԼ	ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ /ՄՈՂՈՒԼ 5/
ԱՌԱՐԿԱՅԻՂԱՍԻՉ ԵՎ ՄՈՂՈՒԼՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿ	1410B4/01.5 8 ՄՈՂՈՒԼ
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ	ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ
ԿՈՒՐՍ/ԿԻՍԱՄՅԱԿ	3-րդ կուրս, 1-ին կիսամյակ
ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՆՊԱՏԱԿԸ	ՈՒսանողներին հիմնավոր գիտելիքներ հաղորդել XVIIդ. մինչև 1853-1856թթ. ռուս-թուրքական պատերազմն ընդգրկող ժամա- նակաշրջանի հայոց պատմության առանձնահատկու- թյունների, հայ ազգային-ազատագրական պայքարի, Արևելյան Հայաստանի Ռուսաստանին միացման, հասարակական-քա- ղաքական, սոցիալ-տնտեսական ու մշակութային կյանքի վե- րաբերյալ:
ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ	<p>ԳԻՏԵԼԻՔ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Իմանալ XVII-XIXդ. առաջին կեսն ընկած ժամանակահատվածում տեղի ունեցած իրադարձությունների ճիշտ ժամանակագրությունը, Մեֆյան և Օսմանյան պետությունների, Արցախի և Սյունիքի հայկա- կան իշխանությունների տեղը քարտեզի վրա: 2. Ճանաչել հայ ազատագրական շարժման նշանավոր գործիչ- ներին և Հայաստանի ազատագրության նրանց կողմից առաջ քաշված ծրագրերը: 3. Նկարագրել XIXդ. առաջին կեսի ռուս-պարսկական և ռուս- թուրքական պատերազմների առավել կարևոր ճակատամարտերը, գործող անձանց: 4. Ներկայացնել XVII-XIXդդ. հայ մշակույթի կարևոր կենտ- րոնները, հոգևոր և նյութական մշակույթի ձեռքբերումները: <p>ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Քննադատական վերաբերմունք հանդես բերել XVII-XIXդ. ա- ռաջին կեսն ընկած ժամանակահատվածի իրադարձություն- ների նկատմամբ: 2. Պարբերացնել պատմական դեպքերը և գործընթացները, պատմական իրադարձությունների ժամանակագրական հա- ջորդականությունն ու տևողությունը, պատմական իրադար- ձությունների համընթացությունը: 3. Տեղեկություններ տալ Հայոց պատմության XVII-XIXդդ. ընկած ժամանակահատվածի կարևորագույն իրադար- ձությունների, երևույթների, գործընթացների, գաղա- փարների, հասկացությունների վերաբերյալ: 4. Ներկայացնել ազատագրական շարժման գործում Հայ առա- քելական եկեղեցու և առանձին հոգևորականների դերը: 5. Ներկայացնել XV-XIXդդ. սոցիալ-տնտեսական հարաբերու- թյունները, բնակիչության զբաղմունքը, համեմատել Հայաս- տանի պարսկական, թուրքական և ռուսական հատվածնե-

	<p>րում գոյություն ունեցած պետական կարգերը, վեր հանել ընդհանրություններն ու առանձնահատկությունները, գնահատել օտարերկրյա գահակալներից առավել նշանավորների գործունեությունը:</p> <p>ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Տիրապետել հիմնարար գիտելիքների Հայոց պատմության ուսուցանվող ժամանակահատվածի վերաբերյալ: 2. Ձեռք բերված տեսական ու գործնական գիտելիքները ծառայեցնել հասարակական հաղորդակցման իրականացմանը: 3. Քննադատական վերաբերմունք ցուցաբերել ժամանակահատվածը լուսաբանող սկզբնաղբյուրների նկատմամբ: 4. Պատճառահետևանքային կապ զգալ հայ ազատագրական շարժման և ռուսական արքունիքի հարավային ծրագրերի ակտիվացման միջև:
--	--

<p>ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ԿՐԵԴԻՏՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿ - 5/150 • ԼՍԱՐԱՅԻՆ ԺԱՄ - 64 • ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ - 32 • ՍԵՄԻՆԱՐ ՊԱՐԱՊՄՈՒՆՔ - 32 • ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԺԱՄ - 4
<p>ՆԱԽԱՊԱՅՄԱՆՆԵՐ</p>	<p>Բակլավրիատի չափորոշիչներին համապատասխան գիտելիքներ հայոց պատմության հնագույն, հին և միջին շրջաններից:</p>

<p>ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ԵՎ ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Խոսքային մեթոդներ (դասախոսություն, զրույց, բանավեճ) 2. Գործնական մեթոդներ 3. Բացատրական-ցուցադրական 4. Զննական մեթոդներ (իլյուստրացիա, դեմոնստրացիա) 5. Վերարտադրողական մեթոդներ (դասախոսություն-քննարկում, մտազրոհ, Վենի դիագրամ, խճանկար, սովորողների թիմային առաջադիմության մեթոդ)
---	--

<p>ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ <ol style="list-style-type: none"> 1.1 Հայոց պատմություն առարկան և պարբերացումը: 1.2 Ուսումնասիրության նպատակը: 1.3 Ուսումնասիրության խնդիրները: 2. ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿՆ ԱՐԵՎՍՏՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ XVԻԻԴ. <ol style="list-style-type: none"> 2.1 Վարչաքաղաքական պատկերը: 2.2 Հողատիրությունը: Հողօգտագործման եղանակները: 2.3 Հարկերն ու հարկային քաղաքականությունը: 2.4 Քաղաքները: Առևտուրը: 3. ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿՆ ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ XVԻԻԴ. <ol style="list-style-type: none"> 3.1 Վարչաքաղաքական պատկերը: 3.2 Հողատիրությունը: Հողօգտագործման եղանակները: 3.3 Հարկերն ու հարկային քաղաքականությունը: Առևտուրը: 4. ՀԱՅ ԱԶԳԱՏՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄՆԵՐԸ XVԻԻԴ. ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԵՄԻՆ <ol style="list-style-type: none"> 4.1 1677թ. Էջմիածնի ժողովը: Հակոբ Զուղայեցի: 4.2 Իսրայել Օրու գործունեությունն Արևմտյան Եվրոպայում: 4.3 Իսրայել Օրու «Մոսկովյան ծրագիրը»: 5. ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ-ԱԶՍԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐՆ ԱՐՅԱԽՈՒՄ 1720-1730-ԱԿԱՆ ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻՆ <ol style="list-style-type: none"> 5.1 Ազատագրական պայքարի սկիզբը: 5.2 Մղնախների կազմավորումը:
---	---

- 5.3 Արցախահայության պայքարը թուրքական զավթիչների դեմ:
- 6. ԵՐԵՎԱՆԻ 1724Թ. ՀԵՐՈՍՄԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ**
- 6.1 1723թ. թուրքական ներխուժումն Անդրկովկաս: Հայերի մասնակցությունը հակաթուրքական պայքարին:
- 6.2 Երևանի հերոսամարտը:
- 7. ՀԱՅ ԱԶԱՏԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ ՍՅՈՒՆԻՔՈՒՄ 1720-ԱԿԱՆ ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻՆ**
- 7.1 Ազատագրական մարտերը Սյունիքում 1720-ական թվականների առաջին կեսին:
- 7.2 Պայքար թուրք զավթիչների դեմ:
- 8. ՀԱՅ-ԻՐԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԹՈՒՐԿԱԿԱՆ ԲՈՒՆԱՏԻՐՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ**
- 8.1 Հայ-իրանական մերձեցման փորձերը:
- 8.2 Համատեղ ռազմական գործողությունները:
- 9. ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ 1730-1740-ԱԿԱՆ ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻՆ**
- 9.1 Նադիր շահը և հայերը: Խամսայի մելիքությունների ստեղծումը:
- 9.2 Խամսայի մելիքությունների իրավունքներն ու պարտականությունները:
- 10. ՀԱՅ ԱԶԱՏԱԳՐԱԿԱՆ ՄԻՏՔԸ XVIIIԴ. 50-60-ԱԿԱՆ ԹԹ.**
- 10.1 Հայ ազատագրական միտքը XVIIIդ. կեսերին:
- 10.2 Հովսեփ Էփինի գործունեությունը Ռուսաստանում և Անդրկովկասում:
- 11. ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎԱՐՉԱԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐԸ XVIIIԴ. ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԵՍԻՆ ԵՎ XVIIIԴ.**
- 11.1 Վարչական բաժանումը և հողային հարաբերությունները:
- 11.2 Ժողովրդագրական իրավիճակը:
- 12. ԱՐԵՎՄՏՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎԱՐՉԱԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐԸ XVIIIԴ. ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԵՍԻՆ ԵՎ XVIIIԴ.**
- 12.1 Վարչական բաժանումը:
- 12.2 Սոցիալ-տնտեսական կյանքը: Հարկերն ու տուրքերը:
- 13. ՀԱՅ ՀՈԳԵՎՈՐ ՄՇԱԿՈՒՅԹԸ XVIIIԴ.-XVIIIԴ. ԱՌԱՋԻՆ ԿԵՍԻՆ**
- 13.1 Կրթությունը: Գիտությունը:
- 13.2 Տպագրությունը: Պատմագրությունը:
- 14. ՀԱՅ ՀՈԳԵՎՈՐ ՄՇԱԿՈՒՅԹԸ XVIIIԴ.-XVIIIԴ. ԱՌԱՋԻՆ ԿԵՍԻՆ**
- 14.1 Փիլիսոփայությունը և իրավագիտությունը:
- 14.2 Գրականությունը: Երաժշտությունը և թատրոնը:
- 15. ՀԱՅ ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒՅԹԸ XVIIIԴ.-XVIIIԴ. ԱՌԱՋԻՆ ԿԵՍԻՆ**
- 15.1 Ճարտարապետությունը:
- 15.2 Կերպարվեստը:
- 16. ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍՆ ՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ XVIIIԴ.**
- 16.1 Քաղաքական իրադրությունը տարածաշրջանում XVIIIդ. վերջին տասնամյակում:
- 16.2 Հայկական պետականությունը վերականգնելու ռուսահայ ծրագրերը:
- 16.3 Հայ ազատագրական շարժման հնդկահայ կենտրոնը:
- 17. ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ XIXԴ. ՄԿԶԲԻՆ**
- 17.1 Վարչաժողովրդագրական իրավիճակը:
- 17.2 Սոցիալ-տնտեսական և քաղաքական դրությունը:
- 18. 1804-1813ԹԹ. ՌՈՒՍ-ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ**
- 18.1 Հյուսիսարևելյան Հայաստանի Ռուսաստանին միացման գործընթացի սկիզբը:
- 18.2 1804-1813թթ. պատերազմը և արևելահայությունը:
- 18.3 Գյուլիստանի հաշտության պայմանագիրը:
- 19. 1826-1828ԹԹ. ՌՈՒՍ-ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ: ԱՐԵՎ-**

ԵԼՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԻԱՑՈՒՄԸ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻՆ

- 19.1 Քաղաքական իրադրությունը XIXդ. 20-ական թվականների կեսերին:
- 19.2 1826-1828թթ. պատերազմը:
- 19.3 Թուրքմենչայի պայմանագիրը:
- 19.4 Արևելյան Հայաստանի Ռուսաստանին միացման պատմական նշանակությունը:
- 20. ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՄԱՍՆԱԿՅՈՒԹՅՈՒՆԸ 1826-1828թթ. ՌՈՒՍ-ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ**
- 20.1 Արևելահայությունը 1826-1828թթ. ռուս-պարսկական պատերազմի սկզբին:
- 20.2 Հայ կամավորական ջոկատների գործունեությունը:
- 21. ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ՀԱՅՏԵՐԻ ՎԵՐԱԲՆԱԿԵՑՈՒՄԸ ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ՝ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻՆ ԱՆՑԱԾ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒՄ**
- 21.1 Նախապատրաստական աշխատանքները:
- 21.2 Վերաբնակեցման ընթացքը:
- 21.3 Վերաբնակեցման արդյունքները:
- 22. ԱՐԵՎՄՏՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ XIXԴ. ՄԿԶԲԻՆ**
- 22.1 Վարչաժողովրդագրական իրավիճակը:
- 22.2 Սոցիալ-տնտեսական և քաղաքական դրությունը:
- 23. 1806-1812թթ. ՌՈՒՍ-ԹՈՒՐԿԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ**
- 23.1 Ռազմական գործողությունները Կովկասյան ճակատում և հայերը:
- 23.2 Պատերազմի ավարտական փուլը: Բուխարեստի պայմանագիրը:
- 23.3 Արևմտահայերի տեղաշարժերը:
- 24. ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ 1828-1829թթ. ՌՈՒՍ-ԹՈՒՐԿԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՏԱՐԻՆԵՐԻՆ**
- 24.1 Ռազմական գործողությունները Կովկասյան ճակատում:
- 24.2 Ախայցխայի և Բայազետի պաշտպանությունը: Էրզրումի գրավումը:
- 25. ԱՐԵՎՄՏԱԿԱՆ ՀԱՅՈՒԹՅԱՆ 1829-1831թթ. ՎԵՐԱԲՆԱԿԵՑՈՒՄԸ**
- 25.1 Ադրիանապոլսի պայմանագիրը:
- 25.2 Արևմտահայ տեղաշարժերի հետևանքները:
- 26. ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԿԱՅՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄՈՒՄ**
- 26.1 Հայաստանի ինքնավարության խնդիրը: Հայկական մարզ:
- 26.2 Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու 1836թ. «Կանոնադրությունը»:
- 27. ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿՑԱՆՔԸ 1830-1850-ԱԿԱՆ ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻՆ**
- 27.1 Սոցիալ-տնտեսական կյանքը:
- 27.2 Սոցիալական շարժումները:
- 28. ԱՐԵՎՄՏՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՕՍՄԱՆՅԱՆ «ԹԱՆԶԻՄԱԹՆԵՐԻ» ՇՐՋԱՆՈՒՄ**
- 28.1 1839 և 1856թթ. հրովարտակները և արևմտահայ քաղաքական կյանքը:
- 28.2 Արևմտահայության սոցիալ-տնտեսական կյանքը:
- 29. ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՄԱՍՆԱԿՅՈՒԹՅՈՒՆԸ 1853-1856թթ. ՂՐԻՄԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ**
- 29.1 Ռազմական գործողությունները Կովկասյան ճակատում:
- 29.2 Հայերի մասնակցությունը ռազմական գործողություններին:
- 30. ՀԱՅ ՀՈԳԵՎՈՐ ՄՇԱԿՈՒՅԹԸ XVIIIԴ. ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԵՍԻՆ ԵՎ XIXԴ. ԱՌԱՋԻՆ ԿԵՍԻՆ**
- 30.1 Հայ մշակույթի օջախները: Կրթական կյանքը:
- 30.2 Պատմագրություն, իրավագիտություն, փիլիսոփայություն:
- 31. ՀԱՅ ՀՈԳԵՎՈՐ ՄՇԱԿՈՒՅԹԸ XVIIIԴ. ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԵՍԻՆ ԵՎ**

	<p>XIXԴ. ԱՌԱՋԻՆ ԿԵՍԻՆ</p> <p>31.1 Գրականությունը, ճշգրիտ գիտությունները:</p> <p>31.2 Թատրոնը, երաժշտությունը:</p> <p>32. ՀԱՅ ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒՅԹԸ XVIIIԴ. ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԵՍԻՆ</p> <p>ԵՎ XIXԴ. ԱՌԱՋԻՆ ԿԵՍԻՆ</p> <p>32.1 Կերպարվեստը:</p> <p>32.2 Ճարտարապետությունը: Կիրառական արվեստը:</p>
--	--

<p>ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ժամկոչյան Հ., Աբրահամյան Ա., Մելիք-Բախչյան Ստ., Պոդոյան Ս., Հայ ժողովրդի պատմություն (սկզբից մինչև XVIIIդ. վերջը), Եր., 1975: 2. Լեո, Երկերի ժողովածու, հտ. 3-4, Եր., 1969-1984: 3. Հակոբյան Թ., Երևանի պատմությունը (1500-1800), Եր., 1971: 4. Հակոբյան Թ., Երևանի պատմությունը (1801-1879), Եր., 1959: 5. «Հայ ժողովրդի պատմություն», ՀԽՍՀ ԳԱ, հ. 4-5, Եր., 1967-1970: 6. «Հայոց պատմություն», հ. 3, գիրք Ա, ՀՀ ԳԱԱ ՊԻ, Եր., 2010: 7. Հովհաննիսյան Ա. Գ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, Գիրք 1, Եր., 1957: 8. Մանանդյան Երկեր, հ. Ա-Զ, Եր., 1977-1985: 9. Մանանդյան Հ., Քննական տեսություն հայ ժողովրդի պատմության, հտ. Ա-Բ, Եր., 1944-1957:
<p>ՀԻՄՆԱԿԱՆ</p>	

<p>ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ</p>	<p>Ա. ՄԿՋԲՆԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Առաքել Դավրիժեցի, Պատմություն, Եր., 1988: 2. Աբրահամ Կրետացի, Պատմութիւն պատերազմացն 1721-1736թթ., Վենետիկ, 1977: 3. Եսայի Հասան-Ջալալյան, Համառոտ պատմություն Աղվանից երկրի, Եր., 1997: 4. «Դավիթ Բեկ կամ Պատմություն Ղափանցոց», Եր., 1992: 5. «Նոր տետրակ, որ կոչի հորդորակ», Եր., 1991: 6. «Հովսեփ Էմինի կյանքն ու արկածները», Բեյրութ, 1958: 7. «Հայաստանը միջագային դիվանագիտության և սովետական արտաքին քաղաքականության փաստաթղթերում (1828-1923)», Եր., 1972: <p>Բ. ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Աբրահամյան Ա., Իսրայել Օրի, Եր., 1978: 2. Բարխուդարյան Վ., Ոսկանյան Վ., Հայ-ռուսական պատմական կապերը և Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին, Եր., 1978: 3. Դիլոյան Վ., Արևելյան Հայաստանը XIX դարի առաջին երեսնամյակին և հայ-ռուսական հարաբերությունները, Եր., 1989: 4. Գարագաշյան Ա., Քննական պատմութիւն Հայոց, մասն Ա-Դ, Թիֆլիս, 1895: 5. Գեորգ-Մեսրոպ, Աշխարհագրութիւն Պատմական Հայաստանի, Վ. Պոլիս, 1924: 6. Զուլալյան Ս., Արևմտյան Հայաստանը XVI-XVIIIդդ., Եր., 1980: 7. Զուլալյան Ս., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների. XIII- XVIIIդդ., Գիրք Ա, Եր., 1990: 8. Նաջարյան Հ., XVII դարի սկզբի թուրք-իրանական պատերազմը և հայերի տարեգրությունը, Եր., 1959: 9. Նաջարյան Հ., 1639 թվականի թուրք-իրանական հաշտության պայմանագիրը և Հայաստանը, Եր., 1969: 10. Վարդանյան Հ., Արևտմահայերի ազատագրության հարցը, Երևան, 1967: 11. ՈՒՐՈՒԲՅԱՆ Բ., Խաչենի իշխանությունը X-XVIդդ., Եր., 1975:
------------------	--

12. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. 1-2, Կ. Պոլիս, 1912-1912:

ՍՏՈՒԳՄԱՆ ԵՎ
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՁԵՎԵՐԸ

1. Ընթացիկ 1-ին ստուգում-Գրավոր ստուգողական աշխատանք՝ 100 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց՝ 30, 30, 40 միավորային արժեքով:
2. Ընթացիկ 2-րդ ստուգում- Գրավոր ստուգողական աշխատանք՝ 100 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց՝ 30, 30, 40 միավորային արժեքով:
3. Ամփոփիչ ստուգում-Բանավոր՝ 100 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց՝ 30, 30, 40, միավորային արժեքով:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ
ԲԱՂԱԴՐԻՉՆԵՐ ԵՎ ԿՇԻՌ

1. Բաղադրիչ 1- հաճախումներ 10%
2. Բաղադրիչ 2- ընթացիկ ակտիվություն 10%
3. Բաղադրիչ 3- ընթացիկ ստուգում 1-ին 20%
4. Բաղադրիչ 4- ընթացիկ ստուգում 2-րդ 20%
5. Բաղադրիչ 5- ամփոփիչ բանավոր ստուգում 40%

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՍԱՆԴՂԱԿ

<i>Գնահատման թվային միավորը</i>	<i>Տարային գնահատական</i>	<i>Գնահատականի պաշտոնական թվային համարժեքը</i>
96-100	A+	5+
91-95	A	5
86-90	A-	5-
81-85	B+	4+
76-80	B	4
71-75	B-	4-
66-70	C+	3+
61-65	C	3
40-60	C-	3-
Մինչև 39	D	2

Ուսանողի ծանրաբեռնվածության աշխատաժամանակը կրեդիտ/կրեդիտ ժամ-5/150

Հ/Հ	Թեմա	Լսար. ժամ				Ուսանողի ինքնուրույն աշխատա- ժամանակը	Ուսանողի ընդհանուր աշխատա-ժամանակը
		Դաս.	Սեմ.	Գործ.	Լաբ.		
1.	ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ Հայոց պատմություն առարկան և պարբերացումը: Ուսումնասիրության նպատակը: Ուսումնասիրության խնդիրները:	2				2	4
2.	ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿՆ ԱՐԵՎՍՏՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ XVIIԴ. Վարչաքաղաքական պատկերը: Հողատիրությունը: Հողօգտագործման եղանակները: Հարկերն ու հարկային քաղաքականությունը: Քաղաքները: Առևտուրը:	2				2	4
3.	ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿՆ ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ XVIIԴ. Վարչաքաղաքական պատկերը: Հողատիրությունը: Հողօգտագործման եղանակները: Հարկերն ու հարկային քաղաքականությունը: Առևտուրը:		2			2.5	4.5
4.	ՀԱՅ ԱԶՍԱԳՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄՆԵՐԸ XVIIԴ. ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԵՄԻՆ 1677թ. Էջմիածնի ժողովը: Հակոբ Ջուղայեցի: Իսրայել Օրու գործունեությունն Արևմտյան Եվրոպայում: Իսրայել Օրու «Մոսկովյան ծրագիրը»:	2				2	4
5.	ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ-ԱԶՍԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ ԱՐՑԱ- ԽՈՒՄ 1720-1730-ԱԿԱՆ ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻՆ Ազատագրական պայքարի սկիզբը: Մղնախների կազմավորումը: Արցախահայության պայքարը թուրք զավթիչների դեմ:		2			2.5	4.5
6.	ԵՐԵՎԱՆԻ 1724Թ. ՀԵՐՈՍԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ 1723թ. թուրքական ներխուժումն Անդրկովկաս: Հայերի մասնակցությունը հակաթուրքական պայքարին: Երևանի հերոսամարտը:	2				2	4
7.	ՀԱՅ ԱԶՍԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ ՍՅՈՒՆԻՔՈՒՄ 1720-ԱԿԱՆ ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻՆ Ազատագրական մարտերը Սյունիքում 1720-ական թվականների առաջին կեսին: Պայքար թուրք զավթիչների դեմ:		2			2.5	4.5
8.	ՀԱՅ-ԻՐԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ԲՈՆԱՏԻՐՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ Հայ-իրանական մերձեցման փորձերը: Համատեղ ռազմական գործողությունները:	2				2	4
9.	ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ 1730-1740-ԱԿԱՆ ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻՆ		2			2.5	4.5

	Նադիր շահը և հայերը: Խամսայի մելիքությունների ստեղծումը: Խամսայի մելիքությունների իրավունքներն ու պարտականությունները:					
10.	ՀԱՅ ԱԶԱՏԱԳՐԱԿԱՆ ՄԻՏՔԸ XVIIIԴ. 50-60-ԱԿԱՆ ԹԹ. Հայ ազատագրական միտքը XVIIIդ. կեսերին: Հովսեփ Էմինի գործունեությունը Ռուսաստանում և Անդրկովկասում:	2			2	4
11.	ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎԱՐՉԱԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐԸ XVIIIԴ. ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԵՍԻՆ ԵՎ XVIIIԴ. Վարչական բաժանումը և հողային հարաբերությունները: Ժողովրդագրական իրավիճակը:		2		2.5	4.5
12.	ԱՐԵՎՍՏՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎԱՐՉԱԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐԸ XVIIIԴ. ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԵՍԻՆ ԵՎ XVIIIԴ. Վարչական բաժանումը: Սոցիալ-տնտեսական կյանքը: Հարկերն ու տուրքերը:	2			2	4.5
13.	ՀԱՅ ՀՈԳԵՎՈՐ ՄՇԱԿՈՒՅԹԸ XVIIIԴ.-XVIIIԴ. ԱՌԱՋԻՆ ԿԵՍԻՆ Կրթությունը: Գիտությունը: Տպագրությունը: Պատմագրությունը:		2		2.5	4.5
14.	ՀԱՅ ՀՈԳԵՎՈՐ ՄՇԱԿՈՒՅԹԸ XVIIIԴ.-XVIIIԴ. ԱՌԱՋԻՆ ԿԵՍԻՆ Փիլիսոփայությունը և իրավագիտությունը: Գրականությունը: Երաժշտությունը և թատրոնը:	2			2	4
15.	ՀԱՅ ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒՅԹԸ XVIIIԴ.-XVIIIԴ. ԱՌԱՋԻՆ ԿԵՍԻՆ Ճարտարապետությունը: Կերպարվեստը:		2		2.5	4.5
16.	ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍՆ ՌԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ XVIIIԴ. Քաղաքական իրադրությունը տարածաշրջանում XVIIIդ. վերջին տասնամյակում: Հայկական պետականությունը վերականգնելու ռուսահայ ծրագրերը: Հայ ազատագրական շարժման հնդկահայ կենտրոնը:	2			2	4
17.	ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ XIXԴ. ՄԿԶԲԻՆ Վարչաժողովրդագրական իրավիճակը: Սոցիալ-տնտեսական և քաղաքական դրությունը:		2		2.5	4.5
18.	1804-1813թթ. ՌՈՒՍ-ՊԱՐՄԿԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ Հյուսիսարևելյան Հայաստանի Ռուսաստանին միացման գործընթացի սկիզբը: 1804-1813թթ. պատերազմը և արևելահայությունը: Գյուլիստանի հաշտության պայմանագիրը:	2			2	4
19.	1826-1828թթ. ՌՈՒՍ-ՊԱՐՄԿԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ: ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԻՅՈՒՍԸ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻՆ Քաղաքական իրադրությունը XIXդ. 20-ական թվականների կեսերին: 1826-1828թթ. պատերազմը: Թուրքմենչայի պայմանագիրը: Արևելյան Հայաստանի Ռուսաստանին միացման պատմական նշանակությունը:		2		2.5	4.5
20.	ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՄԱՍՆԱԿՅՈՒԹՅՈՒՆԸ 1826-1828թթ. ՌՈՒՍ-ՊԱՐՄԿԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ	2			2	4

	Արևելահայությունը 1826-1828թթ. ռուս-պարսկական պատերազմի սկզբին: Հայ կամավորական ջոկատների գործունեությունը:					
21.	ՊԱՐՄԿԱՀՊԱՏԱԿ ՀԱՅԵՐԻ ՎԵՐԱԲՆԱԿԵՑՈՒՄԸ ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ՝ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻՆ ԱՆՑԱԾ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒՄ Նախապատրաստական աշխատանքները: Վերաբնակեցման ընթացքը: Վերաբնակեցման արդյունքները:	2			2.5	4.5
22.	ԱՐԵՎՍՏՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ XIXԴ. ՄԿԶԲԻՆ Վարչաժողովրդագրական իրավիճակը: Սոցիալ-տնտեսական և քաղաքական դրությունը:	2			2	4
23.	1806-1812թթ. ՌՈՒՍ-ԹՈՒՐԿԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ Ռազմական գործողությունները Կովկասյան ճակատում և հայերը: Պատերազմի ավարտական փուլը: Բուխարեստի պայմանագիրը: Արևմտահայերի տեղաշարժերը:	2			2.5	4.5
24.	ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՐԴԸ 1828-1829թթ. ՌՈՒՍ-ԹՈՒՐԿԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՏԱՐԻՆԵՐԻՆ Ռազմական գործողությունները Կովկասյան ճակատում: Ախալցխայի և Բայազետի պաշտպանությունը: Էրզրումի գրավումը:	2			2	4
25.	ԱՐԵՎՍՏԱՀԱՅՈՒԹՅԱՆ 1829-1831թթ. ՎԵՐԱԲՆԱԿԵՑՈՒՄԸ Ադրիանապոլիսի պայմանագիրը: Արևմտահայ տեղաշարժերի հետևանքները:	2			2.5	4.5
26.	ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԿԱՅՄՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄՈՒՄ Հայաստանի ինքնավարության խնդիրը: Հայկական մարզ: Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու 1836թ. «Կանոնադրությունը»:	2			2	4
27.	ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔԸ 1830-1850-ԱԿԱՆ ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻՆ Սոցիալ-տնտեսական կյանքը: Սոցիալական շարժումները:	2			2.5	4.5
28.	ԱՐԵՎՍՏՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՕՍՄԱՆՅԱՆ «ԹԱՆՁԻՄԱԹՆԵՐԻ» ՇՐՋԱՆՈՒՄ 1839 և 1856թթ. հրովարտակները և արևմտահայ քաղաքական կյանքը: Արևմտահայության սոցիալ-տնտեսական կյանքը:	2			2	4
29.	ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՐԴԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ 1853-1856թթ. ՂՐԻՄԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ Ռազմական գործողությունները Կովկասյան ճակատում: Հայերի մասնակցությունը ռազմական գործողություններին:	2			2.5	4.5
30.	ՀԱՅ ՀՈԳԵՎՈՐ ՄՇԱԿՈՒՅԹԸ XVIIIԴ. ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԵՄԻՆ ԵՎ XIXԴ. ԱՌԱՋԻՆ ԿԵՄԻՆ Հայ մշակույթի օջախները: Կրթական կյանքը: Պատմագրություն, իրավագիտություն, փիլիսոփայություն:	2			2	4
31.	ՀԱՅ ՀՈԳԵՎՈՐ ՄՇԱԿՈՒՅԹԸ XVIIIԴ. ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԵՄԻՆ ԵՎ XIXԴ. ԱՌԱՋԻՆ ԿԵՄԻՆ Գրականությունը, ճշգրիտ գիտությունները: Թատրոնը, երաժշտությունը:	2			2.5	4.5

32.	ՀԱՅ ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒՅԹԸ XVIIIԴ. ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԵՍԻՆ ԵՎ XIXԴ. ԱՌԱՋԻՆ ԿԵՍԻՆ Կերպարվեստը: Ճարտարապետությունը: Կիրառական արվեստը:		2			2.5	4.5
33.	Ընթացիկ 1-ին ստուգում					4	4
34.	Ընթացիկ 2-րդ ստուգում					4	4
35.	Ամփոփիչ ստուգում					6	6
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	32	32			86 ժամ	150 ժամ